

Izvještaj o upravljanju

JUGOPETROL AD

Podgorica, Oktobar 2020. godine

U trećem kvartalu 2020. godine Jugopetrol AD nastavlja sa ostvarivanjem svoje strateške vizije vodeće naftne kompanije u Crnoj Gori, uprkos izazovima sa kojima se suočava zbog pandemije izazvane korona virusom.

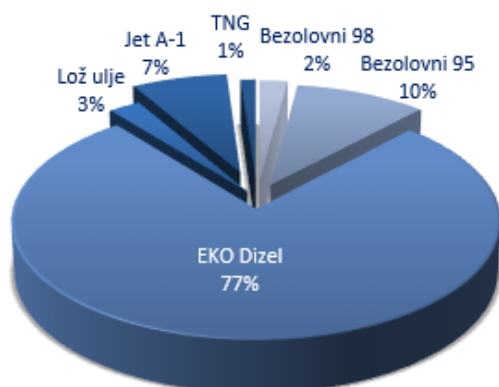
Rezultati prodaje

Ukupna prodaja goriva u trećem kvartalu 2020. godine bilježi pad od -34% u odnosu na isti period prošle godine. Pandemija izazvana korona virusom (COVID-19), imala je najveći uticaj na naše prodajne performanse u periodu od marta do septembra 2020. godine, tokom kojeg ukupna prodaja bilježi pad od -39% u odnosu na isti period prošle godine.

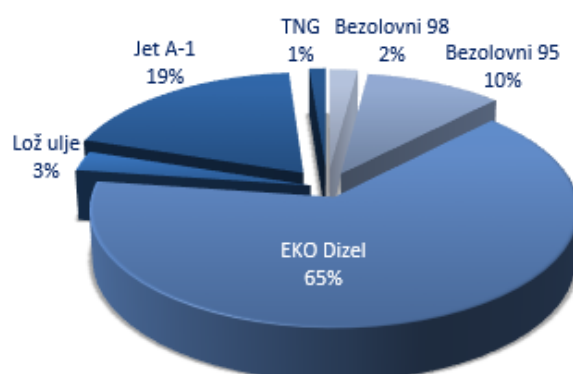
Pad prodaje zabilježen je u svim prodajnim kanalima sa najgorim uticajem na prodajne kanale na koje utiču ograničenja putovanja - u avijaciji i maloprodaji. S obzirom da mjere protiv pandemije korona virusa na komercijalnu i industrijsku prodaju nisu mnogo uticale, zabilježili smo blagi pad u poređenju sa trećim kvartalom 2019. Pozitivno je što je prodaja brodovima i jahtama poboljšana u odnosu na isti period prošle godine.

Što se tiče proizvoda, Eko dizel je i dalje najprodavaniji proizvod, sa 77% od ukupne prodaje (porast u odnosu na 65% u 2019. godini kao posledica manjeg udjela JET-a, čija prodaja je najviše pogođena ograničenjima putovanja tokom pandemije).

**Prodaja po vrsti goriva
III kvartal 2020**

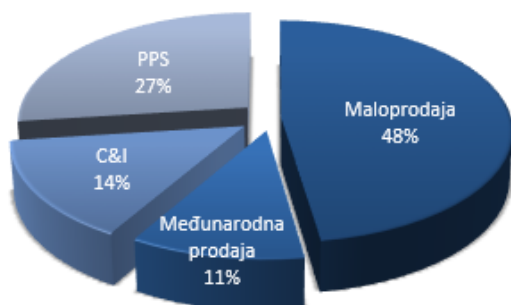

**Prodaja po vrsti goriva
III kvartal 2019**

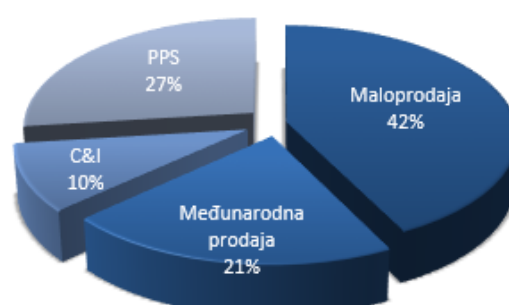

Pored promjene u ukupnoj prodaji, došlo je i do promjene raspodjele po segmentima, što se može vidjeti u prikazu koji slijedi:

**Prodaja po segmentima
III kvartal 2020**

**Prodaja po segmentima
III kvartal 2019**

U trećem kvartalu 2020. godine, zabilježen je pad prodatih količina u maloprodajnoj mreži od -26% u odnosu na isti period prošle godine. Međutim, uprkos negativnom uticaju pandemije na maloprodajne performanse, Kompanija je fokusirana na uspješan završetak projekta rekonstrukcije svoje maloprodajne mreže, kojim će se značajno poboljšati izgled benzinskih stanica i postaviti temelj budućeg rasta prodaje.

Prodaja privatnim benzinskim stanicama se smanjila za -33% u odnosu na isti period prošle godine. Kao što je slučaj sa većinom prodajnih kanala, uzrok je manja potrošnja na tržištu, izazvana epidemijom korona virusa COVID-19.

Obim prodaje komercijalnim i industrijskim kupcima (C&I) u trećem kvartalu 2020 godine bio je bolji u odnosu na druge prodajne kanale, dok je prodaja bila -1% niža u odnosu na isti period prošle godine (uglavnom zbog zatvaranja i odlaganja početka nove školske godine).

Jugopetrol AD je prvi izbor za komercijalne i industrijske potrošače, obezbjeđuje kontinuirano i pouzdano snabdijevanje gorivom, koje je karakteristično za najveću naftnu kompaniju na crnogorskom tržištu. Budući da već dugi niz godina poznaje potrebe potrošača, Jugopetrol AD može da garantuje visoki kvalitet isporučenih proizvoda, brzinu isporuke, i vrhunske tehničke karakteristike ponuđenih proizvoda.

Prodaja u avio sektoru je najviše pogođena pandemijom korona virusa (COVID-19). U trećem kvartalu 2020. godine zabilježen je pad u prodaji od -75% u odnosu na prošlu godinu.

Prodaja brodovima i jahtama u trećem kvartalu se povećala za 30% u odnosu na isti period prošle godine.

Finansijski pokazatelji

Profitabilnost	Q3/2020	Q3/2019	Q3/2018	Q3/2017
Neto profitna marža %	3,5%	2,4%	5,3%	6,2%
EBITDA marža %	7,4%	4,3%	7,1%	8,4%
Bruto profitna marža %	20,4%	12,4%	14,6%	17,7%

Pokazatelji profitabilnosti su se povećali u odnosu na isti period prošle godine, uprkos činjenici da je na profitabilnost u ovoj godini negativno uticala pandemija izazvana korona virusom od sredine marta mjeseca, nakon čega je ukupna prodaja manja za -34% u odnosu na isti period prošle godine.

Pored zabilježenog pada u prodaji, tokom marta mjeseca, svjedoci smo makroekonomske nesigurnosti u pogledu cijena i potražnje za naftom, gasom i naftnim derivatima, usled pandemije korona virusa (COVID-19), i jednostranog i agresivnog poteza kompanije Saudi Aramco, koja je smanjila svoju zvaničnu prodajnu cijenu (OSP) u pokušaju da prioritizuje tržišni udio u odnosu na stabilnost cijena, što je zapravo dovelo do cjenovnog rata. Takođe, globalna kretanja i neizvjesnost u pogledu snabdijevanja naftom tokom marta mjeseca uzrokovale su dodatnu abnormalno visoku volatilnost na tržištima roba. Nagli pad cijena tokom mjeseca marta i aprila, negativno se odrazio na naše marže, koje kao takve nisu značajno doprinjele profitabilnosti Kompanije. Tokom mjeseca juna stabilizacija marži nije bila dovoljna da bi se eliminisali loši rezultati koji su ostvareni u martu i april. U trećem kvartalu, dolazi do stabilizacije marži i u segmentu maloprodaje i veleprodaje.

Kada su u pitanju troškovi, operativni troškovi Kompanije u trećem kvartalu 2020. su manji u odnosu na isti period prošle godine.

Troškovi amortizacije su veći u odnosu na isti period prošle godine, zbog ulaganja u maloprodajnu mrežu, ali i zahtjeva novog standarda MSFI 16.

Realizovana je prodaja nepokretnosti u Privrednoj zoni Kotor i u Škaljarima na osnovu Ugovora o kupoprodaji zaključenog dana 26.02.2020. sa Opštinom Kotor. Ukupna kupoprodajna vrijednost ovih nepokretnosti iznosila je 2.650.000EUR. Na osnovu ove transakcije Kompanija je tokom maja mjeseca priznala prihod od prodaje u iznosu od 427.373,85EUR, a do kraja godine očekuje se priznanje dodatnih 1.283.769,22EUR.

Osnova organizacione strukture Kompanije je stabilna i Kompanija je spremna da se suoči sa svim izazovima. Finansijska struktura Kompanije je takođe stabilna, likvidnost je na visokom nivou, čime je obezbijedena dodatna sigurnost u ovoj teškoj i neizvjesnoj situaciji. Na osnovu naše analize, zaključuje se da ne postoji materijalna neizvjesnost u pogledu mogućnosti Kompanije da nastavi svoje poslovanje. Nove politike koje se sprovode na nivou Evrope i na lokalnom nivou, a kojima će se ublažiti uticaj ove nezapamćene krize tokom njenog trajanja i po prestanku iste, od izuzetnog su značaja.

Likvidnost	Q3/2020	Q3/2019	Q3/2018	Q3/2017
Tekuća likvidnost	3,47	3,07	4,09	4,53
Koeficijent ubrzane likvidnosti	2,86	2,23	2,77	2,89
Koeficijent trenutne likvidnosti	2,01	1,23	1,45	1,29

Pokazatelji likvidnosti su konstantno na visokom nivou. Visoke vrijednosti pokazatelja likvidnosti ukazuju na to da je Kompanija uvijek bila u mogućnosti da bez poteškoća ispuni svoje kratkoročne obaveze.

Jugopetrol AD ima izuzetno snažnu finansijsku poziciju, koja se odlikuje niskim koeficijentom zaduženosti i činjenicom da Kompanija nema dugovanja.

Operativni podaci

Jugopetrol AD je 2017. godine započeo projekat rekonstrukcije i adaptacije većeg broja benzinskih stanica, u cilju unapređenja maloprodajne mreže do kraja 2020. godine. U prethodnom periodu, tj. zaključno sa 30. septembrom 2020, završena je rekonstrukcija ili adaptacija ukupno dvadeset jedne benzinske stanice, kao i izgradnja dvije nove benzinske stanice na Žabljaku i u Beranama, a takođe je uzeta u zakup i nova benzinska stanica u Rožajama. Na dan 30. septembar 2020. godine, u toku je rekonstrukcija još četiri benzinske stanice, kao i izgradnja nove benzinske stanice u Podgorici. U narednom periodu se očekuje početak rekonstrukcije na još pet objekata u sjevernoj regiji.

Na Instalaciji Bar su nastavljene opsežne pripreme za projekat izgradnje novog autopunilišta prilagođenog za podno punjenje autocistijerni, čime će Instalacija biti opremljena u skladu sa najsavremenijim tehničkim, bezbjedonosnim i standardima zaštite životne sredine. Završen je projekat adaptacije postojećih trafostanica. Povećan je stepen automatizacije na Instalaciji ugradnjom novih motornih ventila koji se upravljaju iz kontrolne sale. U Službi za transport goriva su uvedene u posao četiri nove autocistijerne za prevoz goriva, koje su isporučene krajem 2019. godine, ukupnog kapaciteta 120.000 litara.

Na Avioservisu Tivat, u januaru je puštena u rad nova trafostanica DTS 10/0.4 kV, a u završnoj fazi je projekat ugradnje pomoćnog agregata od 30 kVA za napajanje vanjske rasvjete i upravne zgrade.

Na Avioservisu Podgorica, puštene su u rad dvije nove centrifugalne pumpe sa pripadajućim cjevovodom. Nove pumpe su većeg kapaciteta od dosadašnjih čime je skraćeno vrijeme dopune autocistijerni za snabdijevanje aviona i povećana pouzdanost procesa.

Na oba avioservisa je bilo u planu još projekata za unapređenje radnog procesa, ali su za sada odloženi zbog smanjenog obima prodaje u avio saobraćaju uslovljenog pandemijom virusa.

Jugopetrol AD je jedina naftna kompanija u Crnoj Gori koja svojom maloprodajnom mrežom pokriva cijelu teritoriju ove države. Da bi zadržala poziciju lidera na tržištu i dalje unaprijedila

svoju ponudu, Kompanija planira da umjereno proširi svoju mrežu u narednim godinama. U skladu sa tom strategijom, u 2020. godini će mreža biti proširena sa dvije nove benzinske stanice, u Beranama i Podgorici.

Na kraju trećeg kvartala 2020. godine broj zaposlenih u Jugopetrolu AD iznosio je 97, što je za dva zaposlena manje u odnosu na isti period prošle godine. Kompanija nastavlja da bude posvećena svojim zaposlenima i da ulaže u njihov razvoj i edukaciju.

Kao i prethodnih godina, i ove godine Jugopetrol AD učestvuje u Vladinom programu stručnog osposobljavanja. U 2020. godini angažovano je 8 pripravnika.

Korporativna društvena odgovornost

Društvena odgovornost i briga o svojim zaposlenima je sastavni dio poslovanja kompanije Jugopetrol AD koja u kontinuitetu nastoji da doprinese razvoju zajednice u kojoj posluje.

Planirane aktivnosti za 2020. imaju za cilj doprinos razvoja projekata prvenstveno iz oblasti edukacije, sporta i kulture. U prvoj polovini 2020. godine sa pojavom novog korona virusa, Kompanija je prepoznala ozbiljnost situacije i potrebe zajednice pa je dio budžeta alocirala na pomoć zdravstvenom sistemu Crne Gore i organizacijama koje su direktno uključene u suzbijanje pandemije doniranjem novčanih sredstava za nabavku dva mehanička respiratora zdravstvenom sistemu kao i goriva Crvenom Krstu Crne Gore.

Dodatno, Jugopetrol AD je donirao preko 800 humanitarnih paketa socijalno ugroženim domaćinstvima i pojedincima koji su naročito ugroženi zbog novonastale situacije, a paketi pomoći su distribuirani širom Crne Gore.

Pored aktivnosti koje su realizovane kao pomoć i odgovor Kompanije na pandemiju novog korona virusa, Jugopetrol AD je uspio da realizuje i projekat ozelenjavanja Rimskog trga u Podgorici, u saradnji sa Glavnim Gradom, nastavljajući tako i da razvija partnerstva.

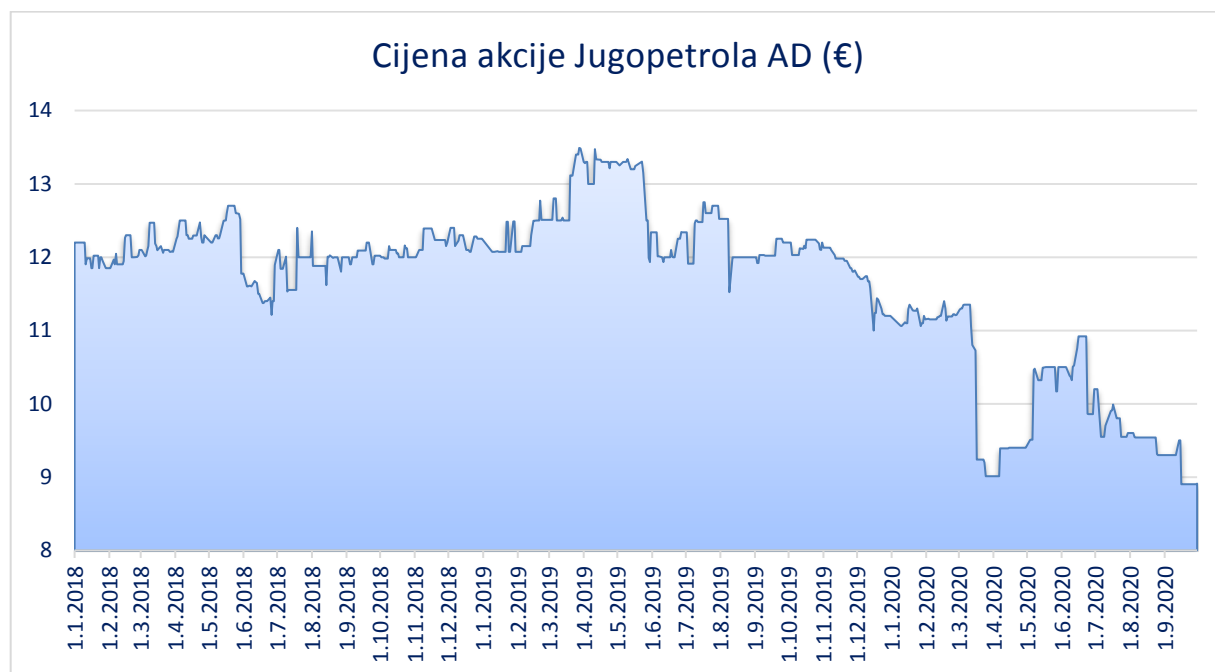
Ove godine umjesto planirane donacije tradicionalnog boravka na ljetnjem kampu u Grčkoj, koju nije bilo moguće organizovati zbog pandemije, štíćenicima dječijeg doma „Mladost“ iz Bijele kompanija je donirala školsku opremu za svu djecu, kao i osam televizora koji će im olakšati praćenje različitih školskih programa i predmeta tokom trajanja online nastave i samim tim jednostavniju i lakšu organizaciju.

Različitim donacijama i projektima Jugopetrol AD je prilagodio društveno odgovorno poslovanje trenutnim okolnostima, prepoznajući potrebe zajednice i spremnost da reaguje kada je najpotrebnije.

Berzanski podaci

Akcije Jugopetrola AD su među najtraženijim na Crnogorskoj berzi. Tokom trećeg kvartala 2020. godine cijena akcije se kretala u rasponu između 8-11€ po akciji. Broj akcija je ostao nepromijenjen.

Skupština akcionara Jugopetrol AD, na redovnoj godišnjoj sjednici, održanoj dana 18.06.2020 donijela je Odluku o raspodjeli dobiti za poslovnu 2019. godinu. U skladu sa Odlukom, ukupan bruto iznos dividende koja se isplaćuje akcionarima je 2.326.986EUR. Bruto dividenda po akciji iznosi 0,50EUR. Neto dividenda po akciji iznosi 0,455EUR. Isplata dividende je realizovana 16. jula 2020.

UPRAVLJANJE RIZIKOM

Glavni faktori rizika i metoda upravljanja rizikom

Kompanija je izložena raznim makroekonomskim (deviznim, naftnim), finansijskim (tržišni rizik, kreditni rizik, rizik likvidnosti), kao i operativnim rizicima. U skladu s najboljom međunarodnom praksom i u kontekstu lokalnog tržišta i regulatornog okvira, cjelokupna politika upravljanja rizicima Kompanije ima za cilj smanjenje mogućeg izlaganja volatilnosti tržišta i/ili ublažavanje štetnih uticaja na finansijski položaj Kompanije u mjeri u kojoj je to moguće.

Opšti program upravljanja rizicima Kompanije fokusira se na pojedinačna područja rizika individualnim rješavanjem svake kategorije rizika. Glavni rizici s kojima se suočava Kompanija, kao i odgovarajuće mjere ublažavanja opisane su u nastavku:

Glavni rizici	Procjena/Metode upravljanja rizikom
Makroekonomska sredina	
Devizni rizik	- Funkcionalna valuta Kompanije je euro, i prodaja i kupovina su izražene u eurima. Menadžment je procijenio da izloženost fluktuacijama u stranim valutama nije materijalna. - Manji broj transakcija u drugim valutama konvertuje se u euro na datum transakcije
Cijena nafte	- Kompanija je izložena riziku od robne cijene nafte. Međutim, imajući u vidu činjenicu da su prodajne cijene utvrđene državnom uredbom koja prati tržišne cijene nafte, izloženost ovom riziku nije značajna za domaće tržište, iako ne postoji 100% zaštita od međunarodnih oscilacija cijena goriva.
Finansijski rizici	
Tržišni rizik: - Novčani tok i rizik kamatne stope	- Izloženost Kompanije tržišnom riziku promjena kamatnih stopa se prvenstveno odnosi na kratkoročne depozite Kompanije uključene u gotovinu i gotovinske ekvivalente. S obzirom na trenutne tržišne kamatne stope, rizik novčanog protoka ocjenjuje se kao nematerijalan.
Kreditni rizik	- Diferencijacija različitih potrošača - Brža naplata potraživanja (smanjenje DSO) - Pregled stanja i limita potrošača - Povećana kolateralizacija
Rizik likvidnosti	- Održavanje dovoljne količine novca - Poboljšanje stope naplate potraživanja - Prilagođavanje iznosa dividendi isplaćenih akcionarima - Fazno ulaganje u osnovna sredstva - Nadzor kapitala na osnovu stepena zaduženosti. Kompanija u 2020. godini nije koristila pozajmice od banaka.
Operativni rizici	
Bezbjednost i životna sredina	- Primjena bezbjednosnih postupaka i redovna kontrola svih objekata - Ulaganja za poboljšanje nivoa bezbjednosti i zaštite životne sredine.
Usklađenost u smislu operativnosti i kvaliteta proizvoda	- Sprovođenje potrebnih mjera za potpunu usklađenost s postojećim specifikacijama kako na nivou lanca snabdijevanja tako i na kvalitetu proizvoda. - Ulaganja u cilju prilagođavanja konfiguracije opreme, u skladu sa regulativom.
Rizik po imovinu i obaveze	- Pokrivenost osiguranjem za niz rizika, uključujući oštećenje fizičke imovine, lične povrede, prekid poslovanja, proizvoda ili druge odgovornosti.

Sistem interne revizije i upravljanje rizicima

Sistem interne revizije i upravljanje rizicima Kompanije uključuju zaštitne mehanizme i mehanizme praćenja na različitim nivoima unutar organizacije, kao što je opisano u nastavku:

Identifikacija, procjena, mjerenje i upravljanje rizikom

Identifikacija i procjena rizika odvija se uglavnom tokom strateškog planiranja i godišnje pripreme plana poslovanja i revizije. Prednosti i mogućnosti se ispituju u kontekstu djelatnosti Kompanije, ali i u odnosu na zainteresovane strane na koje mogu uticati.

Planiranje i praćenje/Budžet

Poslovanje Kompanije prati se kroz detaljni budžet po sektoru poslovanja i tržištu. Budžet se sistemski prilagođava, a rukovodstvo Kompanije prati finansijski učinak putem izvještaja koji se redovno sačinjavaju i poređenja budžeta sa ostvarenim rezultatima.

Adekvatnost sistema interne kontrole

Sistem interne kontrole sastoji se od politika, procedura i zadataka koje sačinjava i sprovodi rukovodstvo Kompanije i služba interne revizije u svrhu efikasnog upravljanja rizicima, postizanja poslovnih ciljeva, pouzdanosti finansijskih i administrativnih informacija i poštovanja zakona i propisa.

Zaduženje nezavisne Službe Interne revizije je da obezbijedi, putem periodičnih procjena, terenskih i administrativnih revizija, da su identifikacione procedure i upravljanje rizicima koje sprovodi Menadžment adekvatnog karaktera, da sistem interne kontrole djeluje efikasno i da su informacije koje se dostavljaju članovima Odbora direktora u odnosu na sistem interne kontrole pouzdane i odgovarajućeg kvaliteta. Takođe, Služba interne revizije prati preporuke Službe interne revizije HP grupe i zadužena je za implementiranje istih.

U cilju snaženja internih kontrola i poslovnih procesa, Služba interne revizije je u periodu od januara do septembra 2020. godine izvršila follow up preporuka donesenih tokom 2019. godine, ali i procesuirala relevantne revizije zasnovane na Godišnjem planu revizije za 2020. godinu iz domena marketinga, bezbjednosti, sistema informacionih tehnologija na benzinskim stanicama, ali i donijela preporuke u domenu dopune određenih procedura Operativnog sektora.

Potom su procesuirane i revizije koje se tiču finansijsko-računovodstvenog tretmana dobavljača, kao i revizija obračuna zarada, evaluacije novih procedura u domenu sekundarnog transporta, kao i follow up-a prethodno donesenih preporuka u domenu kadrovske politke.

U trećem kvartalu Služba interne revizije je nastavila sa kompletiranjem obaveza u domenu Godišnjeg plana revizije u domenu detaljne revizije dopunskog asortimana, osiguranja svih segmenata poslovanja, potom procesuirala reviziju u pogledu adekvatnih pokazatelja prijema goriva na benzinskim stanicama, kao i revizije na bazi uzorka u domenu putnih naloga, troškova

materijala i održavanja, kao i osnovnih sredstava, kao i revizije gotovinskog i kartičnog plaćanja na benzinskim stanicama.

Služba interne revizije je u periodu od januara do kraja septembra 2020. godine izvršila 52 terenske revizije poslovanja benzinskih stanica, kao i 50 revizija u domenu praćenja isporuka naftnih derivata komercijalnim kupcima.

U trećem kvartalu 2020. godine Služba interne revizije je nastavila monitoring razlika na gorivima po svakom biznis segmentu, uključujući maloprodajne operacije, terminale i sekundarni transport, na osnovu kojeg je adresirala egzatne preporuke u smislu unapređenja internih kontrola, dominantno misleći na ustanovljenje drugog nivoa monitoringa i redovnog izvještavanja od strane relevantnih sektora.

Pored toga, Služba interne revizije je evaluirala procedure koje se tiču transportnih isporuka a u vezi samih prevoznih sredstava i ponašanja vozača, kao i prodaje kompanijskih automobila, ali i dopuna postojeće procedure o isporukama naftnih derivata na benzinskim stanicama.

Uloga i odgovornosti Odbora direktora

Uloga i odgovornosti Odbora direktora definisani su Statutom Kompanije.

Spriječavanje i suzbijanje finansijske prevare

Relevantne interne kontrole i unaprijeđene sigurnosne mjere primjenjuju se za područja koja se smatraju da su izložena visokom riziku u smislu finansijske prevare. Pored internih kontrola koje sprovode sve službe, sve aktivnosti kompanije su predmet revizije Službe Interne revizije, čiji se rezultati dostavljaju Odboru direktora.

Interna regulativa o poslovanju

Kompanija je sačinila relevantne interne propise koje je odobrio Odbor direktora. U okviru ovih propisa definišu se ovlašćenja i odgovornosti koje promovišu odgovarajuće razdvajanje dužnosti unutar Kompanije.

Kodeks poslovnog ponašanja

Kompanija je u cilju dobrog korporativnog upravljanja, izradila i usvojila Kodeks ponašanja, odobren od strane Odbora direktora. Kodeksom ponašanja su obuhvaćena načela u skladu sa kojima bi svako lice, zaposleni ili treća strana uključena u poslovanje Kompanije, kao i kolektivni organ, trebalo da postupa u okviru svojih dužnosti. Iz tog razloga, Kodeks predstavlja praktičan vodič svakodnevnih radnih zadataka svih zaposlenih u Kompaniji, ali i trećih lica koja sarađuju sa istom.

Zaštitne mjere u sistemima informacionih tehnologija

Sektor za informacione tehnologije Grupe odgovorno je za izradu IT strategije i obuku osoblja u cilju ispunjavanja svih potreba, kao i za podršku IT sistema i aplikacija kroz izradu i ažuriranje uputstava u saradnji sa spoljnim konsultantom ukoliko to je potrebno. Kompanija je izradila

zadovoljavajući okvir za praćenje i kontrolu svojih IT sistema, koji je definisan nizom internih kontrola, politika i procedura.

Finansijski izvještaji i finansijsko izvještavanje - zaštitne mjere

Kompanija primjenjuje ustaljena pravila i postupke nadzora Službe računovodstva koji između ostalog obuhvataju računovodstvena načela koja je usvojila Kompanija i smjernice za pripremu finansijskih izvještaja. Takođe se sprovodi automatska provjera i validacija različitih transakcionih sistema i sistema izvještavanja. U slučaju transakcija koje nisu ustaljene potrebno je posebno odobrenje. U tom smislu, Služba interne revizije sprovodi dodatne provjere na bazi uzorkovanja u posmatranom periodu. Služba interne revizije vrši provjeru uskladenosti Pravilnika o računovodstvenim politikama u odnosu na važeće odredbe Zakona o računovodstvu i relevantne međunarodne računovodstvene standarde.

Ovlašćenja u Kompaniji

Pravilnikom o ovlaštenjima se definišu ovlašćenja različitih rukovodioca Kompanije, kako bi se izvršile određene transakcije ili dužnosti (npr. potpisivanje plaćanja, ovjera računa, potpisivanje ugovora itd.).